

Инсон ва Конун

www.hudud24.uz

САЙЛОВ КОДЕКСИДА НИМАЛАР
ЎЗГАРДИ? 6-БЕТ

ЎҒРИ ЙИГИТНИНГ ОЗОДЛИГИ
“ЎҒИРЛАНДИ” 7-БЕТ

ГАПНИ ГАПИР УҚҚАНГА! ЁҲУД КАТТАҚУРҒОН
ТУМАНИДАГИ 66-МАКТАБ ФАОЛИЯТИГА БИР НАЗАР 8-БЕТ

Президентимиз раислигига 24 февраль куни қишлоқ ва сув хўжалиги соҳасида жорий йилда амалга ошириладиган устувор вазифалар мухокамасига багишланган видеоселектор йигилишида сувдан тежаб фойдаланиш масалалари ҳам мухокама қилинди.

СУВНИНГ УВОЛИ БОР,

уволи борки, заволи бор...

“Tashkent Law Spring”
II Xalqaro yuridik forumi

www.tashkentlawspring.uz

СУВ — ТИРИКЛИК. УСИЗ ҲАЁТ ЙЎҚ!

Статистик маълумотларга қарашанда, ер юзасининг **70** фоизидан оптик майдони сув билан копланган, аммо улар тузли, ичишга яроқсиз. Бу сувнинг **1** фоизигина ичишга яроқли холос.

Крандан **10** дакиқа томиб турган сув **200** нафари боланинг истемоли учун зарур бўлган сув микдорига тенг.

2025 йилга келиб ҳар **10** кишидан **6** нафари ёки **5,5** миллиард аҳоли тоза ичимлик суви танқис худудда яшashi мумкин.

Дунёдаги **80** фоиз касалликлар тоза ичимлик суви танқислигидан юзага келади. Маълумотларга кўра, ҳар йили тоза ичимлик сувини истемол килмаганлиги учун дунё бўйича **3,4** миллион одам вафот этади.

Дунё ахолисининг қарийиб **40** фоизи тоза ичимлик суви этишмайдиган жойларда яшади. Дунё бўйича **1** миллиард **100** миллион одам сув ичиш баҳтидан маҳрум.

Сув муаммоси бутун дунёда бўлгани каби мамлакатимиз учун ҳам бегона эмас. Сувни тежаш бўйича қилинаётган саъиҳи ҳаракатларга қарамасдан бу муаммо ҳамон ўз ечимини кутмоқда. Қўшимча чора-тадбирлар, қарорларнинг қабул қилинишидан асл мақсад ҳам бу бебахо неъматнинг қадрига етиш, ундан оқилона фойдаланиш.

2,4-5 БЕТЛАР

СУВНИНГ УВОЛИ БОР, УВОЛИ БОРКИ, ЗАВОЛИ БОР...

Президентимизнинг жорий йил 24 февралда имзоланган "Ўзбекистон Республикасида сув ресурсларини бошқариш ва ирригация секторини ривожлантиришнинг 2021-2023 йилларга мўлжалланган стратегиясини тасдиқлаш тўғрисида"ги Карори хам айнан сув муаммоларини бартараф этиш мақсадида қабул қилинганини масалага ҳар қачонгидан ҳам маъсулчиларро ёндашибаш зарурлигини кўрсатиб турибди.

Давлатимиз раҳбари техник сувни тежаш ҳақида шунчалик жон куйдираётгандигини инобатга оладиган бўлсак, демак ичимлик сув муаммоси ҳар қачонгидан ҳам долзарб, вазият эса мураккаб эканлиги аён.

Ўзбекистон Республикаси сув ҳўжалигини ривожлантиришнинг 2020-2030 йилларга

Xусусан, 430 минг гектарда сув тежовчи технологияларни килиш орқали 3 миллиард куб.метр сувни иктисолд килиш мумкин. Бу, ўз навбатида, шундай технология ва ускунларга талабни оширади. Дастребаки хисоб-китобларга кўра, томчилатиб сугориш тизимлари ва қувурлар ишлаб чиқариш учун жорий йил февраль-апрель ойларida 35-40 минг тонна полизитилен зарур. Шу боис, сув тежовчи технологиялар учун зарур бўлган полизитилен ва полипропилен учун импорт божи 1 октябргача бекор қилингани айтилди.

ПРЕЗИДЕНТИМИЗ раислигига 24 февраль куни қишлоқ ва сув ҳўжалиги соҳасида жорий йилда амалга ошириладиган устувор вазифалар муҳокамасига багишиланган видеоселектор йигилишида сувдан тежаб фойдаланиш масалалари ҳам муҳокама қилинди. Жорий йил сугориш мавсумида сув таъминоти меъёрга нисбатан 25 фоиз кам бўлиши куттилмоқда. Шу боис сув исрофига умуман йўл қўймаслик ҳаётий заруратdir.

мўлжалланган концепциясида белгиланган вазифаларни изчил амалга ошириш мақсадида, оммавий ахборот воситалари орқали мактабгача таълим ташкилотлари, умумий ўрта таълим мактабларида ҳамда аҳоли ўртасида кенг тарғибот-ташвиқот тадбирлари ташкил қилиниши вазифаси юклатилганлиги бу бебаҳо неъматни асрарни фарзандларимиз онгига болалигидан бошлаб сингдириш зарурлигидан далолатdir.

Вазирлар Махкамаси ҳузуридаги Агросаноат мажмуи устидан назорат қилиш инспекцияси Баш прокуратура, Ички ишлар вазирлиги ва Сув ҳўжалиги вазирлиги билан биргаликда сув танқислиги шароитида экинларни кўллатиб сугориш ва сувни зовурга ташлаб қўйиншинг хар бир ҳолатини фавқулодда ҳолат сифатида баҳолаб, сувдан мақсадли ва тежамли фойдаланиш, сув истеъмоли тартибиға қатъий риоя этилиши устидан тизимли назорат ўрнатиш ҳамда сувдан фойдаланиши ва сув истеъмоли тартибини бузгандарга нисбатан кескин чоралар кўриб бориш вазифалари юклатилди.

Ота-боболаримиздан қолган "Сувнинг уволи ёмон", "Сув олтиндан қиммат", "Сувни исроф қимма!", "Сувни ифлослантирма!", деган ибратли ўйтларни барчамиз яхши биламиз.

Давлатимиз раҳбарининг куни-кеча қабул қилган Карорида хам айнан ану шу ҳаётий ҳақиқатларга, ўлмас қадрияларга таянилганлиги сезилиб турибди. Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги, Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси масъулларига Мактабгача таълим вазирлиги, Халқ таълими вазирлиги ва Сув ҳўжалиги вазирлиги билан биргаликда аҳолининг сувни муҳофаза килиш, сув ресурсларидан самарали ва тежамли фой-

даланишни ташкил этиш борасидаги ҳуқуқий онги ва ҳуқуқий маданиятини ошириш мақсадида, оммавий ахборот воситалари орқали мактабгача таълим ташкилотлари, умумий ўрта таълим мактабларида ҳамда аҳоли ўртасида кенг тарғибот-ташвиқот тадбирлари ташкил қилиниши вазифаси юклатилганлиги бу бебаҳо неъматни асрарни фарзандларимиз онгига болалигидан бошлаб сингдириш зарурлигидан далолатdir.

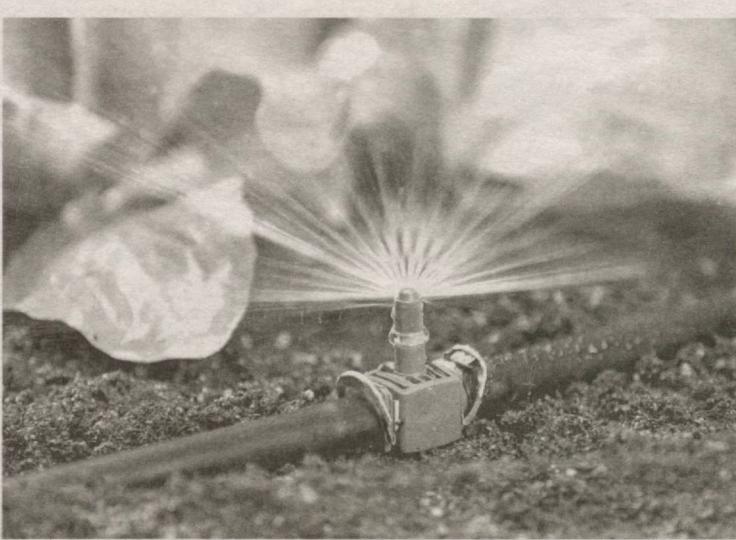
Шунингдек, қарорда сувни тежайдиган сугориш технологияларни жорий қилиш 308 минг гектардан 1,1 миллион гектаргача, шу жумладан, томчилатиб сугориш технологияси 121 минг гектардан 822 минг гектаргача етказилиши, дарё ва сойларда 6 та гидрологик пост курилиши ва қайта тикланиши, 6 та гидрологик пост раҳаматлаштирилган ускуналар билан жиззозланиши;

"Smart Water" ("Ақлли сув") раҳаматлаштирилган технологияларни жорий қилиш 18 576 тагача етказилиши;

60 та йирик сув ҳўжалиги обьекти раҳаматлаштирилган асосида автоматлаштирилган бошқарувга ўтказилиши;

Сув ҳўжалиги вазирлиги тизимидағи 1 688 та насос станциясидаги 5 231 та насос агрегатининг электр энергияси истеъмоли ва сув сарфи хисобининг мониторинги "онлайн" режимда олиб борилиши вазифалари ўз аксини топди.

"Худудий электр тармоқлари" акциядорлик жамиятига берилган топшириқ юзасидан 2021 йил 1 июляга қадар Сув ҳўжалиги вазирлиги тизимидағи барча насос станцияларига автоматлаштирилган электр ўлчов асбоблари ўрнатиш ишлари якунланса, тўловини тўламасдан сувни ўғирлаб ишлатиш ҳолатларига барҳам берилиши аниқ.

ДАЪВО ТАЛАБИНИ БАЖАРМАГАН МАСЪУЛЛАРНИНГ ҚҮЛИ СУДДА КАЛТА КЕЛДИ

**ЎТГАН 2020 йил
бутун дунё ҳамжак-
мияти учун оғир
ва машақатли,
кимлар учун энг
қайғулийил си-
фатида тарихда
қолди. Чунки
коронавирус ин-
фекцияси туфайли
кимдир ота-онаси-
дан, бошқа бирор
турмуш ўртогоидан,
яна кимлардир
фарзандлари ва
яқинларидан ай-
рилди.**

Тошкент шаҳрида яшовчи Шахзода Мирбадалов (исм-шарифлар ўзгартирилган)нинг ҳам бошига оғир қайғули кун тушди. У 2020 йилда турмуш ўртогидан айрилди. Пешонамга шу ёзингик экан, деб йиглаб-сиктаб, фарзандлари билан охири тақдирга тан берди. Аммо жудоликдан кейинги ўйидаги азобли сарсонгарчилардан баттар эзилди. Унга турмуш ўртоги Шарофиддин Мирбадалов ишлаган туман тиббиёт бирлашмаси томонидан бир йўла тўланадиган пул маблаги тўлаб берилмади. Ш.Мирбадалова Адлия вазирlikning "Ишонч телефони"-га мурожаат килиб, амалий ёрдам сўргача, муаммало Тошкент шаҳар адлия бошқармаси томонидан ўрганини чиқиди.

Ўрганиши жараённида мархум Ш.Мирбадалов пойтахтимиздаги онлавий поликлиникаларнинг бинада жарроҳ лазовозимида ишлаган. Туман тиббиёт бирлашмасининг тегиши бўйруги билан 2020 йил май-июль ойларida 3 марта бошқармаси томонидан Тошкент вилоятининг Юкори Чирчик туманинда жойлашган карантин зонасига хизмат сафарига юборилган. Албатта, шифокор биринчи ва иккичча хизмат сафарига

дан соғлом қайтган. Минг афсуски, охирги хизмат сафари мобайнида коронавирус инфекциясини юқтириб оғлинига оқибатида 30 июль куни ўша ерда вафот этган.

Лекин туман тиббиёт бирлашмаси бу оиласа бир йўла тўланадиган тўловни амалга оширишин истамаган. Энг ачинчалиси, 2 нафар воғга етмаган фарзандларнинг ёлиз бокувчилик саналган аёл айни масалада бир катор ташкилотларга мурожаат килса-да, муаммалолиги колиб кетган. Ваҳолани, Президентимизнинг 2020 йил 26 марта изоланланган "Коронавирус инфекцияси таркалишига карши курашиши доирасида бу касалликни юқтириш натижасида оғир ахволга тушган ва соглиги тикланмаган тақдирда тиббиёт ходимларига ёки уларнинг оиласа болалинга тўланиши белгиланган пул марталик тўлов мидори 250 миллион сўми ташкил килиши аниқ килиб кўрсатиб ўтилган.

Шаҳар адлия бошқармаси томонидан мазкур тўловни мархумнинг оиласа азоларига зудлик билан тўлаш чораларини кўриши юзасидан тақдимона кирилтигач, иш берувчи 100 миллион сўми тўлаган холос. Шунга кўра, Тошкент шаҳар адлия бошқармаси томонидан Шахзода Мирбадаловага юқшимча 150 миллион сўм бир йўла тўланадиган

тўллов ва етказилган маънавий зарарни уйдириш юзасидан фуқаролик ишлари бўйича туманлараро судга давло ариза киритилди.

Суд жараёнда мутасадди ташкил вакиллари ушбу давло талабини рад этиш учун курашнинг карамасдан, бокувчисиз колган оила, бир бева аёл, отасиз колдаг иккича ишлари болалинг ҳақини бермасликка уринетган айрим масуль кишиларнинг қўли судда калта келди. Адолат каор топди, адлия бошқармасининг мазкур давло аризасини каноатлантириш хусусида ҳал килув карори кабул килинди. Мирбадаловлар оиласига юқшимча 150 миллион сўм ва етказилган маънавий зарар тўлиқ ундириб берилди.

**Мавлуда БОБОРАИМОВА,
Тошкент шаҳар адлия
бошқармаси масуль ҳодими**

ТАДБИРКОРГА ТУШОВ ЗМАС, ТАЯНЧ БЎЛИНГ!

АДЛИЯ вазирлиги хузуридан Давлат хизматлари Агентлигига ахоли мурожаатлари билан ишлаб бўйича қулай механизм яратилган. Ҳар бир мурожаат доимо тизим ётиборида. Мабодо мурожаатларни кўриб чиқни мобайнида конунгузилини ёки бюрократик ҳолатларга ўйл кўйилса, буни бартараф этиши чораси кўрилади, ҳар қандай мурожаатнинг конун доирасида ижобий ҳал этилишига эркишилади.

кент шаҳрига эмас, вилоятта тегиши эмиши.

Шундан сўнг тадбиркорлар худди шу масалада 2020 йил 18 ноябрда Зангита туман давлат хизматлари Марказига ҳам мурожаат килган. Бунда Тошкент вилоят ер тузиши ва кўчмас мулк қадастри давлат хизмати Зангита туман филиали томонидан ушбу бино Тошкент шаҳар Сергели туманига карашли эканлиги кўрсатилиб, яна ради этилган. Ҳуллас, бундай ҳолат бир эмас, 4 маратоба тақрорланган. Бундай сабабиз сарсонгарчилар ва югор-югорлар маҳаллий бизнес вакиллари фаолияти ривожига тушов эмасми?

Давлат хизматлари Агентлиги Тошкент шаҳар бошқармаси аралашувдан сўнг Олий Мажлис Сенатининг 2019 йил 3 майдаги "Тошкент вилоятин Зангита тумани ва Тошкент шаҳрининг Сергели тумани чегараларини ўзgartirishni тўғрисида" ги хамда Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашининг 2019 йил 19 иондаги карорларига асосан "KOLBERG PRODUCTION" МЧЖ томонидан курилган бино жойлашган манзил айни пайдга Тошкент шаҳар Сергели тумани худудига кирини маълум бўлди ва муаммало тадбиркор фойдасига ҳал этилди.

Дилмурад РАҲМОНОВ,
Давлат хизматлари Агентлиги Тошкент шаҳар бошқармаси масуль ҳодими

МУАММОГА САЙЁР СУД МАЖЛИСИДА ЕЧИМ ТОПИЛДИ

НАВБАҲОРИК фуқаролар О.Тойировнинг 18 йиллик, Н.Минбаевнинг 13 йиллик, Ш.Рахимовнинг 11 йиллик, Б.Жаббаровнинг 7 йиллик, К.Зайлиевнинг 5 йиллик Навоий шаҳри, Навбахор ва Кониме туманларидаги турли ташкилотларидан ишлаган давларнинг пенсия хисоблашда умумий иш стажига юқшилмагандиги сабабли амалий ёрдам сўраби килган мурожаат Навбахор туман адлия бўлими томонидан ўрганилди.

Жорий йилнинг 24 фев-

раль куни Навоий туманлараро мъмурлий судининг туман адлия бўлими биносида ўтказилган сайдер суд мажлисиде адлия бўлими томонидан кирилтигандан 5 та ариза каноатлантирилиб, Бюджетдан ташкири пенсия жамғармаси Навбахор туман бўлими зиммасига ариза мувалифларининг ишлаган давларнинг пенсия хисоблашда умумий иш стажи сифатига хисоблаш мажбуриятни юқиатиди.

Бундан ташкири, фуқаролик ишлари бўйича Навбахор туман адлия бўлими бошлаги

еванинг манфаатида юридик фактни белгилаш ҳакида кирилтилган ариза ҳам каноатлантирилиб, тумандаги собиқ "Москва" ва "Ленинград" колхозларида 1981 йилдан 1989 йилгача ва 1989 йилдан 1993 йилгача "Жамолова Тошгул", "Хажиева Тошгул" номига юритилган иш ҳаклари ҳакидаги маълумотлар унга тегиши эканлиги ҳакидаги юридик факт белгиланди.

Нурали ИСРОИЛОВ,
Навбахор туман адлия бўлими бошлаги

ҲОКИМ ТАШАББУСИ ТАДБИРКОРГА ҚИММАТГА ТУШДИ

ХОНОБОД шаҳар адлия бўлимида мазкур шаҳарда фаолият олиб борувчи "Агротехсервис" хусусий фирмаси раҳбари мурожаат қилиб, шаҳар Ободонлаштириш бошқармасидан 53,2 миллион сўмлик хакида ишларида амалий ёрдам сўраби.

Маълум бўлишича, 2020 йил февраль ойининг ilk кунларида Ҳонобод шаҳар хоқимлиги ташаббуси билан хусусий фирмаси томонидан шаҳар ободонлаштириш бошқармасига 30 туп "боярнинг" ва 100 туп крим қарагай манзарали даражати кўчатлаши ётиклиб берилган. Иккича томонлама изоланланган шартномага асосан кўчатлашни 53 миллион 200 минг сўмга баҳолангандан Албатта, "Агротехсервис" хусусий фи-

раси мазкур буюртмани келишилган муддатда, яъни 10 кун ичидаги бажарган бўлишига қарамасдан, афсуски, буюртмачи бир йил мобайнида ушбу маблагни тўлашни пайсалга солиб келган.

Туман адлия бўлими томонидан тадбиркорнинг манфаатини кўзлаб, Қўргонта туманлараро иктисодий судига давло ариза кирилтигач, суд томонидан ариза каноатлантирилиб, шаҳар ободонлаштириш бошқармасидан тадбиркор фойдасига 53 миллион 200 минг сўм маблагни ундириш юзасидан ҳал килув қарори қабул килинди.

Ботиржон НАЗИРОВ,
Ҳонобод шаҳар адлия бўлими бошлаги

ОЛИМЛАР Юнеско мутахассислари ҳамкорлигига дунёниг 122 давлатидаги сувларни тадқиқ этишиди. Энг тоза сув Финляндияда эканлиги аниқанди. Табиатда сувнинг 1330 хил тури мавжуд.

СУВ ҲАҚИДА НИМАЛАРНИ БИЛАСИЗ?

Сув табиатда уч хил кўринишга эга. Яъни, қаттиқ кўриниш (муз), Суюк ва газ кўриниши. Ер юзида экологик тоза сув атиги уч физиони ташкил этади. У ҳам улкан музликлар таркибида бўлади.

Тинч океанда ер юзида жами сувнинг 46 фоизи, Атлантик океанда 23 фоизи, Хинд океанида 20 фоизи, Шимолий муз океанида 4 фоизи сакланаркан.

Антарктидада бир кўл бор. Кўл суви дengiz сувидан 11 хисса шўр. Бу сув -50 даража совукда ҳам музламайди.

Хисоб-китобларга кўра, сув суюк ҳолатда ерда бундан 4 миллиард йил олдин пайдо бўлган экан.

Қайнок сув совук сувга нисбатан тезрок музлайди.

Дунёдаги ичимлик сувини ўзида мужассам этган энг йирик сув ҳавзаси Россияда жойлашган Байкал кўлидир.

Куёш атмосферасида сув буғ ҳолатда сакланади.

Ердаги энг совуқ музлик Антарктидада, энг илиқ музлик эса Алпъ тоғларида жойлашган. Альпдаги музликнинг харорати Цельсий бўйича 0 даражага тенг.

Минерал сув илк бор 1787 йили Германияда қадокланиб, сотовуга кўйилган.

Кўпчилик севиб ичадиган "Бонаква" минерал суви аслида Россиянинг Нижний Новгород шаҳридаги водопроводдан олинади.

Ерда ҳёт бўлишида музликларнинг аҳамияти катта. Айнан улар туфайли ер юзида керагича ичимлик сув бор. Бундан ташқари, музликлар океандаги сувнинг миқдорини бир меъёрда ушлаб туради.

Куруқ муз таркибида сув бўлмайди. У музлган углерод диоксидидан ташкил топган.

Озарбайжонда бир сув ҳавзаси бор. Гугурт чакиб ташласангиз, ёнади. Чунки бу сув таркибида метан гази бор.

Кения пойтакти Найробида сув Америкадагига нисбатан 10 хисса киммат.

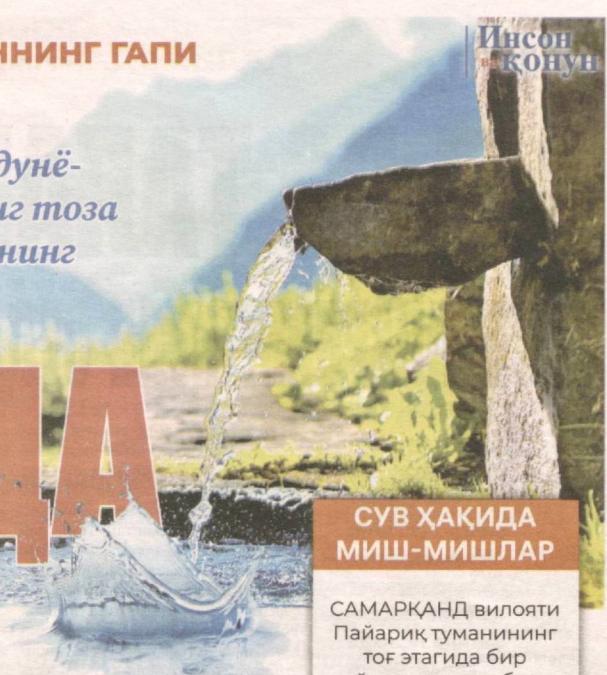

Одам организмидаги сувнинг 10 фоизи йўқолса ҳам, у ўлим топади.

Сув ер остида юкорида-гига караганда ўн карра кўпроқ.

Ҳар бир одам йилига ўртacha 60 тонна сув ичади.

Дунёдаги энг киммат сув Лос-Анжелесда соти-

лади. Бу сувнинг 1 литри 90 доллар туради. Сувнинг кристалллар билан безатилган маҳсус идишларда сотишади. Ёшлар бу сувни асосан идишига кизикиб сотиб олади.

Агар кунига беш стакандан ортиқ сув ичсангиз, юрак хуружи ҳавфи ортга чекина бораркан.

Бундай фойдалари сув эса фильтрланган ичимлик суви саналади.

Югославияда Циркницкое деган кўл бор. Кўл суви ёздан қишига кадар фойиб бўлади.

Баҳорда эса ичиди балиғи билан яна пайдо бўлаверади.

Энг серсув маҳсулот бу тарвуздир. Тарвузнинг 93 фоиз кисми сувдан иборат бўлади.

Жазоирда бир кўл бор. Шу кўлнинг сувига ручка ёки қаламни ботириб бемалол қофзга ёёса ҳам бўлади. Бу ёзуви эса

СУВ ҲАҚИДА МИШ-МИШЛАР

САМАРКАНД вилояти Пайарик туманинг тоза этагида бир сўлим қишлоқ бор. Накурт. Накуртда ўтаётган умридан нолимайдиган, камчиликларга сабротқатли одамлар яшайди. У ердаги одамлар сув, газ, текис ва равон йўллар ҳақидаги чўпчакларга ишонмайди. Қишиғамини ҳам, ёзғамини ҳам ўзлари ейишига ўрганиб қолган. Накуртиклар ичимлик сувини артезиан кудукларидан олиб фойдаланишиади. Кудукдан сув чиқариш учун ўн беш миллион сўм сарфлаб 150 метр чукурликдан сув олишнинг машақатини тасавур килиш кийин эмас. Ичимлик сув муаммосини шу йўл билан ҳал қилган қишлоқдошларни бугун ер остидан шунча харажат қилиб олинган сув учун солик тўлашни талаб қилишлари мумкинлиги ҳақидаги миш-мишлар безовта қилмоқда. Ҳар холда "шамол бўлмаса — дарахтнинг уни кимирламайди", деган гап ҳам бор.

кейин ҳеч қачон ўчириб бўлмайди.

Одам танасидаги сув миқдори атиги 2 фоизга кисқарса, аклий имкониятларимиз 20 фоизга кисқариб кетаркан.

Мутахассисларнинг таъкидлашиб, депресиядан халос бўлиш, асаби тинчлантириш учун бир стакан сув ичиш кифоя киларкан.

Дунёдаги ҳёт учун энг ҳавфли сув Сицилияда мавжуд. Бу сув организми заҳарлаб, ўлимга олиб борувчи кислотага эга.

Навоий вилоятидаги

ХАЛҚ депутатлари Навоий вилояти Кенгашининг 2020 йил 1 декабрда бўлиб ўтган сессиясида депутатлар томонидан сув таъминоти соҳасидаги асосий муаммоларга эътибор қаратилди.

Энергия истеъмолининг юқори даражадалиги, техника базасининг шаклланмаганинига ичимлик сув йўқотишлари, худудларнинг сув таъминоти соҳасидаги малақали мутахассислар ва ишчилар етишмаслиги, ахборот-коммуникация технологиялари, шунингдек, активларни бошқариш тизимларининг ривоҷланмаганинига албатта, ичимлик сув таъминоти соҳасидаги самара-сиз тариф сиёсати масалалари сессияда мухокама қилингани кишини кунвонтиради, албатта.

Аммо... айrim мутасаддилар томонидан илтириф суриган "... ичимлик сувининг арзонлиги узоқ вақт давомида "ижтимоий" амортизатор вазифасини ўтаб келганинига сабабли юқоридаги муаммолар вужудга келганини, ахолининг кам даромадли қатламлари манфаатларини химоя қилиб, ичимлик суви учун тарифлар узоқ вақт давомида ошмаганини..." ҳақидаги иdda-ларга халқимиз томонидан сайланган депутатлар ҳалқ томонидан бўлиб эмас, ўз фикрин зўр бериб химоя қилаётган амандор "сувчилар" томонда бўлиб, совуқ сув нархини ошириша бир овоздан розилк билдириб, тасдиқлаб бериши "Навоий вилоятидаги депутатлар сув ичмайдими?", деган ҳақли савонни туғдириши табиий.

Янги тарифга кўра, 2021 йилнинг 1 январидан факат Навоийда 1 куб метр ичимлик суви ахоли учун — 3000 сўм, бюджет ташкилотлари ва улгурги истеъмолчилар учун 7500 сўм, канализация хизматлари учун 1 куб сув нархи ахолига 2 700 сўм, бюджет ташкилотлари ва улгурги истеъмолчиларга 7000 сўм этиб белгиланди.

Совуқ сувнинг нарх-навоси шунку ошганига яраса сифати ҳам бўлса экан...

Сув муаммоси ва совуқ сувнинг нархи ошиши масаласидаги мурожаатимизга "Навоий сув таъминоти" масъулияти чекланган жамияти ахборот хизмати раҳбари Бақитбек Қизилбаев шундун шарҳ берди:

— Тариф сиёсати масаласига алоҳида тўхтатладиган бўлсак, соҳанинг иқтисодий имкониятлари кўп жиҳатдан айнан тариф сиёсатининг самарадорлигига боғлиқ. Президентимизнинг 2020 йил 25 сентябрдаги 6074-сонли Фармонида ҳам сув таъминоти ва оқова сув хизматлари учун тарифларни ўтнратилган тартибда шакллантирилиши ва белгиланишида истеъмолчилар учун кўрсатиладиган хизматларни тарниҳарни тўлиқ қоплаш, ичимлик сув соҳасида модернизация қилиш ҳаражатларини ҳисобга

ДЕПУТАТЛАР

сув ичишмайди...ми?

олиши белгиланган.

Шу асосда "Навоий сув таъминоти" масъулияти чекланган жамияти томонидан ичимлик суви ва канализация хизматлари учун янги тарифлар бўйича асослантирилган ҳисоб-китоблар ишлаб чиқилиб, Монополияга қарши курашиб қўмитаси Навоий вилояти худудий бошқармаси ва вилоят Молия бош бошқармаси томонидан кўриб чиқилиб ҳамда уларнинг хуносалари олинди.

Шу ўринда мутасаддилар Фармон талабини бажаришда бир нарсани — сув таъминоти деганда ахолини тоза ичимлик суви билан таъминлашни ва энг муҳими, ахолига бу борада сифатини хизмат кўрсатилаётганини ётибордан четда қолдирган кўринаиди, деган фикр хаёлнимиздан ўтади.

Чунки... Энг қиммат совуқ сув Навоийда, сифатига эса кафолат йўқ...

Бизга тақдим этилган маълумотларда "Вилоят ахолисининг 64 фойзи ёки 647 минг нафардан ортига марказлашгани ичимлик суви билан таъминланган", дейилади. Кейинги йилларда қишлоқларни шаҳарга яқинлаштириши борасида ҳаракатлар давом этмоқда. Урбанизация...

Навоий шаҳар ахолисининг аксарият қисми ичимлик сувини ё дўйондан сотиб олади, ёки қишлоқлардан ташиб келади.

(Чунки қишлоқдаги водопровод қувурларидан Дамхўжа суви келади). Дарвоқе, шаҳар кўчаларида автомат тарзда сув сата-диган буджалар ҳам ўтнатилган. Maxsus ўтнатилган аппаратурларга пул ташласангиз, жўмракдан сув автоматик тарзда кўйib берилади. Бу, албатта, яхши. Аммо хонадонлардаги сув жўмракларидан нега тоза ичимлик суви келмаслиги ҳақидаги фикрларга мутасаддилар ҳаҷончага парво қимлайди билмадик? Ахир, сув учун ахоли "отнинг калласидек" пул тўлаяти-ку!

ЭСКИРГАН ҚУВУРДАН СИФАТЛИ СУВ КЕЛИШИ МУМКИН-МИ?

Энди мутахассисларнинг мана бу маълумотларига ётибор беринг:

"Бугунги кунда "Навоий сув таъминоти" МЧЖ ба-

лансидағи маёжуд 199 та сув тарқатиш иншоотларининг 28 таси (14 фойз) жиддий таъмирланишига зарурат сезмоқда. Вилоят бўйича жами 2 784,8 километр ичимлик сув тармоқлари маёжуд бўлиб, улардан 463,4 км (17 фойз) таъмирлашга мұхтож. Шу билан бирга, сув тарқатиш иншоотлариниң тармоқлари ва ускуналарининг муҳим қисми 50 йилдан кўпроқ вақт аевал ётқизилган бўлиб, маънан эскирган. Натижада аҳолига етказиб бериләтган ичимлик сувида йўқотишлар ошиб, тизимда оғир иқтисидий аҳвол юзага келган.

Гарчи вилоятимизда Инвестиция дастури асосида 2020 йилнинг ўзида 42 миллиард сўмлик 15 та янги пойиҳа амалга оширилган бўлса-да, инфратузилма эскирганлиги сабабли улардан самарали фойдаланиш имкониятлари ҳам етариғи даражада эмас".

Ажабо, мутахассис тан олиб айтганидек, умуман эскирган ва фойдаланиш имкониятлари етариғи даражада бўлмаган сув иншоотлари қандай қилиб ахолига сифатли сув етказиб бериши мумкин?

**МАНА БУ
МАЪЛУМОТДАН
ЭСА БАТТАР
ЭНСАНГИЗ
КОТИШИ АНИК**

"Яна бир муҳим жиҳат — вилоятда Осиё тараққиёт банки кредит маблағлари ҳисобидан жами 25,7 миллион долларлик ичимлик сув таъминоти тизимини тақомиллаштириша ўйналтирилган 2 та пойиҳа амалга оширилган, ушбу жалб қилинган маблағларни қайтариб бориши ҳам янги тарифлардо ишботга олинмоқда".

"Навоий сув таъминоти" масъулияти чекланган жамияти томонидан таклиф этилган тариф ҳисобига вилоятда яки йиллар ичида 28 та объект ҳамда маънан эскирган 463,4 километр қувурларни модернизация қилиши, кўча колонкалдан фойдаланувчи 21 мингта иsteъmolchilinинг хонадонигача сув тармоги ўтказилиб, сув ўтчаги ўтнатилган берилиши, олис худудлардаги ичимлик суви билан таъминланмай қолган 25 мингта яки ахолига марказлашган ҳолда ичимлик сувини етказиб бериш,

халқаро молиявий институтлар опидаги қарз мажбуриятларни бажариш, 40 мингдан зиёд иsteъmolchilinинг сув таъминотидаги узилишларни бартараф этиш, тармоқда сув йўқотишларни опдини олиш, соҳага малакали мутахассисларнинг жалб этиш, моддий-техник базани янгилаш орқали ахолига сифатли хизмат кўрсатиш кўзда тутилган".

Вилоядат ичимлик суви бўйича жорий қилинаётган янги тариф бошқа худудлардаги нарх-наво юлан бера хил эмаслигидан норозиликпарга сув идораси мутахассилари яна шундай изоҳ беради:

— Маълумки, ичимлик сув тарифларни белгилашда худудларнинг географик жойлашви, сув манбаларидан ахоли пунктларигача бўлган масофалар, ичимлик сув ишлаб чиқаришга сарфланган ҳаражатлар ётиборга даражада эмас".

Ажабо, мутахассис тан олиб айтганидек, умуман эскирган ва фойдаланиш имкониятлари етариғи даражада бўлмаган сув иншоотлари ҳам алоҳида белгиланади.

Агар ракамларга ётибор қаратасак, "Навоий сув таъминоти" масъулияти чекланган жамияти иsteъmolchiliparга сув таъминотининг 70 фойздан ортигини "Дамхўжа сув таъминоти" МЧЖнинг Самарқанд вилоятидаги сув иншооти қувурлари орқали етказиб берилмоқда", деган маълумотини қандай ҳазм қилиши, изоҳлашни билмаймиз.

ёқимсиз ҳидни түясиз ва ранглари занглаган шу суюқлик наҳотки ичимлик сув бўлса, деган таажжуబлар ичидаги қоласиз. Ёзда жўмраклардан муздай тоза сув кепланини шахсан мен кейинги ўттиз йилда эслай олмайман. Шундай экан, "Навоий сув таъминоти" масъулияти чекланган жамиятининг "Иsteъmolchiliparга сув таъминотининг 70 фойздан ортиги "Дамхўжа сув таъминоти" МЧЖнинг Самарқанд вилоятидаги сув иншооти қувурлари орқали етказиб берилмоқда", деган маълумотини қандай ҳазм қилиши, изоҳлашни билмаймиз.

Сувнинг қадрсизланишига ётиборсизликдан ташқари, яна бир сабаб бор. Сувни исроф қилиш чегарадан чиқиш демакдир. Ҳолбуки, сув — Аллоҳ таоло бандларига инъом этган неъматларнинг сараларидан эрур. "Енглар, инчинглар, аммо исроф қилгунчларни севмас". (Аъроф, 31.) Ҷонни Уиспидан ёнки, Аллоҳ берган неъматларни исроф қилиш, уларни қадрига етмаслик гуноҳдир!

Ахолини ичимлик суви билан таъминлаш глобал муаммо даражасига кўтарилиган бир паллада аксарият ахоли сув тармоқи жўмрагани очиб кўйиб, соқол қиртилашни ёхуд тишини юшиб бўлгунча сув кранлари очиқ туришини, автомобилларни юшиб шохобчаларида сувнинг ҳаддан ортиқ исроф қилинишини ҳисобга оладиган бўлсак, айрим истемолчилар, янын корхона, ташкилот ҳамда ахоли ўртасида қувурларда етказиб бериләттан тоза ичимлик сувига синбатан "сув текин" каби беписанд қараш, сувнинг қадрига етмаслик, томорқалларга, боғларга, кўп ҳолларда мақсадсиз очиб кўйиш ҳолатларининг олдини олиш бўйича қатъий чоралар кўрилиши зарурлигини тақозо қиласди:

Бу хавотирларга, бу ётиборсизликларга Президентимиз ва Ҳукуматимиз томонидан қабул қилинган қарорлар кескин нуқта қуишига катта умид болглаймиз.

**Маруса ҲОСИЛОВА,
"Инсон ва конун" мухабири**

А ГАР кундалик ҳаёти-мизда кимдир ёлғон хабар тарқатса, токи унинг тагига етмагунча, яъни ёлғонлиги аён бўлмагунча, ҳаловатимиз ийқолади ёки халқнинг тинчи бузилиди. Шу маънода айтганда, сўнгги пайтларда бундай нохушлик бъозан кўзга ташланиси қопаляпти. Аниқроғи, ёлғон хабарни тарқатётган инсон ўзининг ана шу ҳаракати аянчли ва фожиали оқибатларга олиб келишини кеч англаб етмоқда.

Биноарин, 2020 йил 25 декабрда "Ўзбекистон Республикасининг Жиноят, Жиноят-процессуал кодексларига ҳамда Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ўзгаришиш ва кўшичмалар кириши ҳақида"ги Қонун кабул қилиниб, Жиноят ва Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекслар "Ёлғон хабар тарқатиш", дея номланган янги модда билан тўлдирилди. Хусусан, Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекс янги "202-модда" (Ёлғон ахборот тарқатиш) билан тўлдирилди. Унга биноан, шахснинг қадр-киммати камситилишига ёки унинг обрўсизлантирилишига олиб келадиган ёлғон ахборотни тарқатиш, шу жумладан, оммавий ахборот воситаларида, телекоммуникация тармоқларида ёки интернет жаҳон ахборот тарқатиш — базавий ҳисоблаш миқдорининг эллик баравари миқдорида жарима солишига сабаб бўлади. Жамоат тартибига ёки хавфислизигига

ЁЛГОН ХАБАР

аянчли ва фожиали оқибатларга ҳам сабаб бўлиши мумкин

таҳдид соловчи ёлғон ахборотни тарқатиш, шу жумладан оммавий ахборот воситаларида, телекоммуникация тармоқларида ёки интернет жаҳон ахборот тармоғида тарқатиш эса базавий ҳисоблаш миқдорининг эллик бараваридан юз бараваригача миқдорда жарима солиши билан жазоланади.

Борди-ко, шахснинг шунда ҳам кўзи очилмасачи? Ушбу саволнинг жавоби бўлса "Ёлғон ахборот тарқатиш", дея номланниб, Жиноят кодексининг янги тўлдирилган "244⁶-модда"сида ўз аksини топган. Яъни, шахснинг қадр-киммати камситилишига ёки унинг обрўсизлантирилишига олиб келадиган ёлғон ахборотни тарқатиш, шу жумладан оммавий ахборот воситаларида, телекоммуникация тармоқларида ёки интернет жаҳон ахборот тармоғида тарқатиш, ушбу Кодексининг 244⁶-моддасида на- зарда тутилган жиноят аломатлари мавжуд бўлмаган тақирида, шундай ҳаракатлар учун маъмурий жаҳо кўпланилгандан кейин содир этилган бўлса, базавий ҳисоблаш миқдорининг иккى юз бараваригача миқдорда жарима ёки уч юз соаттага мажбурӣ жамоат ишлари ёхуд иккى йилгача ахлоқ тузатиши ишлари ёки иккى йилгача озодликни чеклаш билан жазоланади.

Мазкур модданинг биринчи ёки иккичи қисмida назарда тутилган ҳаракатлар оммавий тадбирлар жараёнда ёки фавкулодда вазият ҳолатида, жуда кўп миқдорда зарар этиклиган ёки бошқа оғир оқибатларга сабаб бўлган ҳолда, уюшган гурух томонидан ёки унинг мағнатапарини кўзлап содир этилган бўлса, базавий ҳисоблаш миқдорининг иккى юз бараваридан тўрт юз бараваригача миқдорда жарима ёки иккى йилдан уч йилгача озодликни чеклаш билан жазоланади.

Шундай экан, инсон нафақат ёлғон гапириш, балки ёлғон хабар тарқатишдан ҳам тийилиши лозим. Аксинча, юртшошларимизнинг, жамоатчиликнинг қаршилиги қолиб, унинг шаъни хуқубузар ёхуд жиноятчи, деган тумга билан "сийланиши" мумкин.

Чеклаш билан жазоланади.

Шундай экан, инсон нафақат ёлғон гапириш, балки ёлғон хабар тарқатишдан ҳам тийилиши лозим. Аксинча, юртшошларимизнинг, жамоатчиликнинг қаршилиги қолиб, унинг шаъни хуқубузар ёхуд жиноятчи, деган тумга билан "сийланиши" мумкин.

Бекзод УМИРОВ,

жиноят ишлар бўйича

Олмазор туман суди судьяси

КИЛМИШ—КИДИРМИШ

Ўғри йигитнинг озодлиги "ЎГИРЛАНДИ"

ҲАЁТДА бир маротаба ўғирлика кўл урган шахснинг кейинги сафар ҳам кўзи ва қўли ўйнаб, яна шу қилмишнинг хумори тутаверади. Қува туманинда яшовчи, 35 ёшли Нурмириза Содиқонов (исм-шарифлар ўзгартирилган) ҳам ўзига ана шундай ҳаёт йўлини тандади. Аксинча, дастлабки ўғирлиги учун тайинланган жазони ўтаб, кейинги ойдаёт яна айни жиноят кўчасига қадам босмаган бўларди.

14 июня эса жиноят ишлари бўйича Зангиота туман судининг ахримига биноан озодликдан маҳрум қилиш жазосига ахлоқ тузатиши ишлари жазосига алмаштирилган. Мазкур жазони тўлиқ ўтаб, 2020 йил 9 июль куни озод бўлган. Аммо...

Аммо "бор-йўғи" бир ойгина "танаф-фус"дан кейин Нурмиризанинг кўнгли яна

ўғирликин тусаб қолади. Биноарин, у хавфли рецидивист бўлгани ҳолда 2020 йил 13 августанд 14 августига ўтар кечаси туманинг "Турк" маҳалласи, "Мингчинор" кўчаси, 202-ўйга кириб, хонадон сохиби Абдумутал Исройловнинг нархи 1.200.000 сўмлик велосипедини ўғирлаб кетади. Сўнг уни дастлабки терговда аниқлашнинг имкони бўлмаган шахсга 320.000 сўмга сотиги, пулларни ўз эҳтиёжи учун сарфлаган.

Шундан кейин ўғригина йигит нақд 2 ой жим юрган холос. Ана шу муддатдан сўнг 2020 йил 14 октябрь куни кундузи фуқаро М.Ураймоновнинг Қува тумани 24-умумталим мактаби ҳовлисида турган нархи 1.500.000 сўмлик велосипедини ўғирлайди. Сўнгра аввалидек номалуим шахсга 250.000 сўмга сотиги, пулларни ҳамёнига уради. Пировардида "қаҳрамон"-имизинг "иштаҳа"си очилиб кетади.

Яъни, эртаси куни учичи ўғирлика кўл уради. Аниқроғи, у бу гал туманинг "Гўззап" маҳалласи, "Тинчлик" кўчаси, 9-уй, 39-хонадонда яшовчи Абдумалик Қаҳҳоровнинг нархи 700.000 сўмлик "Кама" номли велосипедини ва баҳоси 230.000 сўмлик уч жуфт пойабзалини ўғирлаб чиқади. Мазкур велосипедни эса эски ва таъминалаб велосипедларни созлаб сотувчи фуқаро Акмалжон Мамадалиевга 100.000 сўмга, пойабзалини бўлса, терговда шахснин аниқлашнинг имкони бўлмаган кимсага сотиги юборади. Кейин ҳаром пуллар эвазига кайфу сафо қиласди.

Буни қарангки, Акмалжон велосипедни обдон таъмирлаб, янгидек қиласди,

2020 йил 18 октябрь — якшана куни бозорга олиб чиқади. Шунда унинг олдига жиноят-қидирив бўлнимаси ходимлари келиб, велосипедни қаердан олганни сўрашиди. Сўнгра жабрланувчани туман ИИБГа олиб кетишиди. Шундагина А.Мамадалиев "Кама"нинг ўғирланганидан хабар топади. Оқибатда Нурмириза Содиқоновга нисбатан Жиноят кодексининг 169-моддаси, 3-қисми, "а" банди билан жиноят иши кўзғатилади. Жиноят ишлари бўйича Қува туман суди эса айни модда билан уни айбор, деб топиб, 5 йил муддатга озодликдан маҳрум этади. Лекин...

Лекин судланувчи бундан норози бўлиб, апелляция шикоятини беради.

Шу ўринда таъқидлаш лозимки, биринчи босқич суди Жиноят кодексининг 8-моддасида жиноят содир этишида айбор бўлган шахсга нисбатан кўпланилайдиган жаҳо ёки бошқа хуқуқий таъсир чораси одилона бўлиши, янани жиноятнинг оғир-енгиллигига, айбнинг ва шахснинг ижтимоий хавфлилик даражасига муовфик бўлиши кераклиги ҳақидаги талабидан келиб чиқиб, Н.Содиқоновга қонуни жазо тайинлаган. Биноарин, Фарғона вилоят суди судьяси, Зафаржон ОМОНОВ, жиноят ишлари бўйича Қува туман суди раиси

Феруза СИДДИКОВА,

Фарғона вилоят суди судьяси,

Зафаржон ОМОНОВ,

жиноят ишлари бўйича Қува туман суди раиси

